

Skoleutvikling i Fosen-regionen

Rapport fra ekstern vurdering
på Åsly skole i uke 49 /2019

Vurderingstema:
Ved Åsly skole opplever alle elever tilhørighet og sosial mestring.

Innhold

.....	1
Hilsen fra eksternevurdererne	3
I. Forord	4
Ekstern skolevurdering – et verktøy for skoleutvikling	4
II. Fakta om skolen	6
III. Valg av hovedutfordring	6
IV. Fremtidsbilde	7
V. Tegn på god praksis og praksis som kan bli bedre	8
VI. Etterord	13
Vedlegg A.	15
Deltakere i ekstern vurdering	15
Begrunnelse for valg av informanter	15
Vedlegg B. Tidsplan og aktiviteter	16
Ståstedsanalyse og elevundersøkelsen	17
Dokumentanalyse	17
Samtaleguider	17
Møte	17
Observasjon	17

Hilsen fra eksternevurdererne

Vi vil med dette få takke for fire dager sammen med dere på Åsly skole. Vi har møtt mange hyggelige elever, foresatte, ansatte og ledere som alle uttrykker at de er glad i skolen sin. I samtale med de involverte snakkes det om en skole med godt samhold, med elever i fokus og et ønske om å stå rustet for en flerkulturell fremtid.

Dette har vært utrolig lærerikt og interessant. Tusen takk for at dere har tatt imot oss slik at vi har følt oss velkomne! Det har vært veldig hyggelig å bli kjent med dere og skolen deres!

Flykten valde oss

Fågeln väljer flykten. Vi valde den icke.

Flykten valde oss. Därför är vi här.

*Ni som ej blev valda – men ändå frihet äger,
hjälp oss att bära den tunga flykt vi bär!*

Bojan väljer foten. Vi valde att vandra.

Natten var barmhärtig. Nu är vi här.

*Ni är för många, kanske den frie trygge säger.
Kan vi bli för många som vet vad frihet är?*

Ingen väljer nöden. Vi valde den icke.

Den valde oss på vägen. Nu är vi här.

*Ni som ej blev valda! Vi vet vad frihet väger!
Hjälp oss att bära den frihet som vi bär!*

Stig Dagerman, 1953

Lykke til videre med utviklingsarbeidet!
Mari Wahl Ottesen og Sissel Blix Aaknes

I. Forord

Ekstern skolevurdering – et verktøy for skoleutvikling

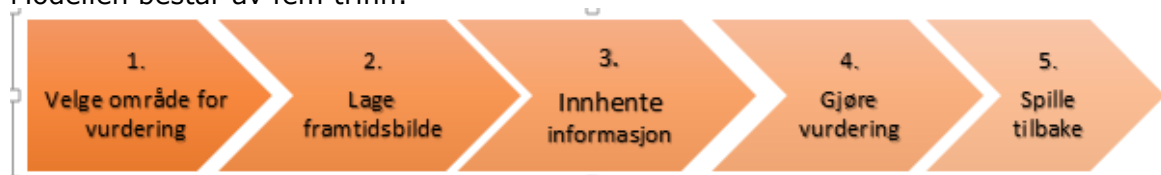
Hva er ekstern skolevurdering?

Ekstern skolevurdering er et verktøy for skoleutvikling.

Forskrift til opplæringsloven, kapittel 2, §2-1 om skolebasert vurdering, sier at alle skoleeiere er pålagt å ha et system for vurdering av skolens virksomhet, internt eller eksternt. I forskriften nevnes det ikke hvordan den skolebaserte vurderingen skal gjennomføres, men en av måtene er ekstern vurdering. Dette verktøyet blir brukt i mange kommuner og regioner for å forsterke utviklingsarbeidet på skolene.

Fosen-regionen bygger denne vurderingsmodellen på en tilpasset versjon av Hardanger/Voss-regionen sin skolevurderingsmetodikk.

Modellen består av fem trinn:

Ståstedsanalysen

Før den eksterne skolevurderingen har skolen gjennomført ståstedsanalysen, et analyseverktøy som hjelper skoleeiere og skolene med å kartlegge hvilke områder som bør utvikles. Dette verktøyet tar utgangspunkt i kvalitetsindikatorer som nasjonale prøver, elevundersøkelsen og andre undersøkelser som brukes lokalt. Ut fra analysen av disse resultatene og eventuelt andre undersøkelser, valgte skolen tema for den eksterne skolevurderingen: Ved Åsly skole opplever alle elever tilhørighet og sosial mestring.

Vurderingsrapporten

Rapporten gjenspeiler det eksterne vurdererteamets konklusjoner om det valgte temaet for vurdering av skolen. I tillegg til målformuleringer, er det satt opp konkrete utsagn om hva som kjennetegner god praksis. Disse tegnene er basert på lov- og regelverk og god pedagogisk praksis, samt at det er selve kjernen i vurderingsprosessen og viser idealbildet for skolens ønskede praksis innenfor vurderingstemaet. Tegnene settes inn i et skjema som kalles «Framtidsbilde.»

Et bredt spekter av interessenter har uttalt seg om skolens nåværende praksis i forhold til tegnene på god praksis. Det er gjennomført observasjoner i klassene og i skolemiljøet og vurdererparet har hatt tilgang til dokumenter av betydning for den vurderinga som er gjennomført. I tillegg har vurdererne innhentet informasjon fra skoleledelsen, lærere, elever, foreldre og eventuelt annet personale.

Selve vurderingsuka har vart i tre til fire dager, og siste dag av vurderinga ble denne rapporten lagt fram med funnene for skolen. Rapporten trekker fram tegn på god praksis og tegn på praksis som kan bli bedre for skolen. Konklusjonene i rapporten skal være til hjelp i det videre arbeidet med det valgte temaet.

Det viktigste utviklingsarbeidet skjer på skolen når skolen sammen skal følge opp funnene og refleksjonene fra vurderingsuka og sammen jobbe med å bli en bedre skole.

Faglig grunnlag for ekstern vurdering

Kvalitetsarbeid og skolebasert vurdering skoleutvikling og organisasjonsutvikling

Om regionen:

17 skoler i 6 kommuner på Fosen har gått sammen om ekstern vurdering i lokalt vurderingsarbeid.

Osen, Roan, Åfjord, Indre Fosen, Bjugn og Ørland gjennomfører ekstern vurdering på tvers av kommunegrenser, gjennom en felles nedsatt vurderingsgruppe

Hvem er vurderingsgruppa?

10 personer i Fosen-regionen er engasjerte i vurderingsgruppa. De har bred pedagogisk bakgrunn, og skal vurdere de 17 skolene som deltar. Hver skole skal i løpet av tre år bli vurdert.

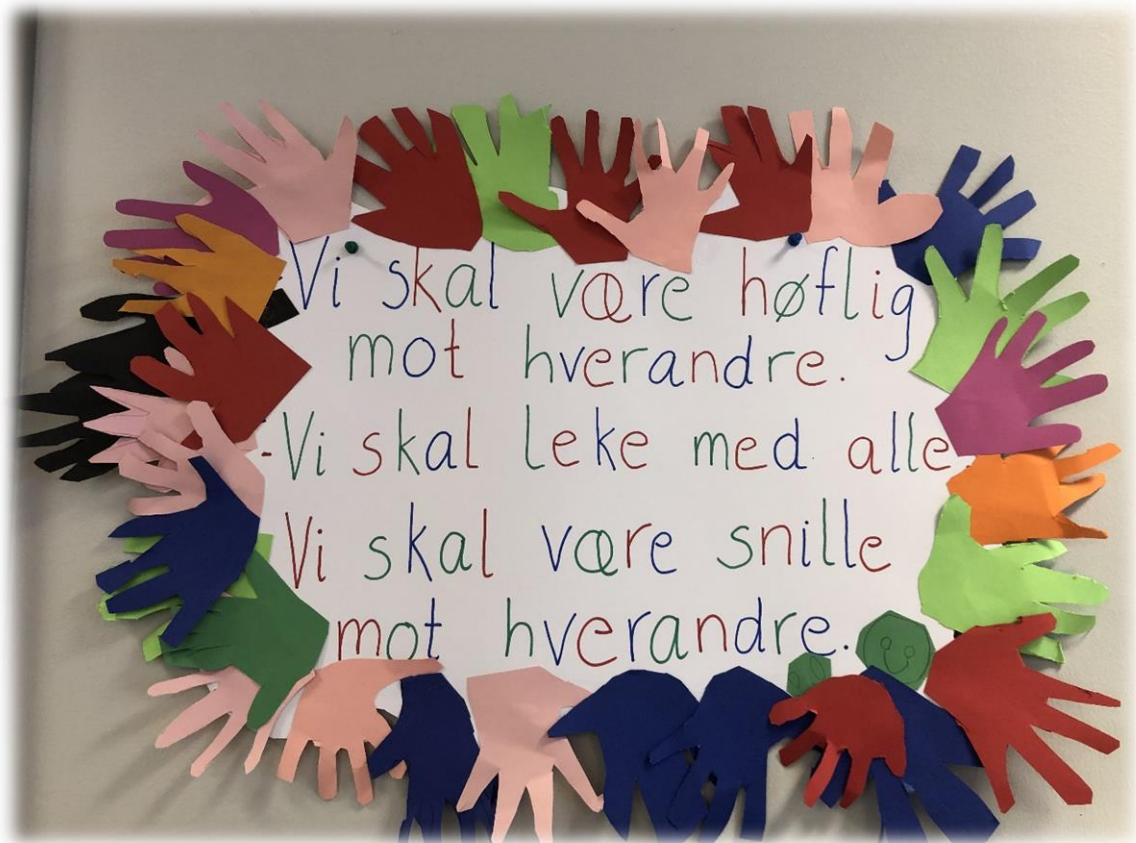
To vurderere gjennomfører vurdering på hver skole, og ingen skal vurdere skole i egen kommune. Fosen regionråd har ansvar for å koordinere ekstern skolevurdering i regionen.

II. Fakta om skolen

Åsly skole er en 1 – 10 skole med litt i overkant av 400 elever. Ca 65 ansatte har sitt virke ved skolen. Skolen har stort sett to paralleller over på alle trinn. Skolebygget er nytt (ferdig i 2016) og ligger i Rissa sentrum.

III. Valg av hovedutfordring

Som følge av resultatene i Ståstedsanalysen, skolens resultater i ulike kartlegginger har skolen valgt som hovedutfordring temaet: **Ved Åsly skole opplever alle elever tilhørighet og sosial mestring.** Indre Fosen kommune og Åsly skole er med i et nasjonalt prosjekt som handler om inkludering, og av den grunn var det naturlig å velge dette temaet.

IV. Fremtidsbilde

Skolen har godkjent at følgende skal være kvalitetsmål og tegn på god praksis på nettopp deres skole:

Kvalitetsmål	Tegn på god praksis
Elevperspektiv <i>Elevene har et trygt og godt miljø på skolen som fremmer tilhørighet og sosial mestring</i>	<ul style="list-style-type: none">• Elevene har en god relasjon til de voksne slik at de kjenner at de blir sett, hørt og forstått• Elevene opplever å være en del av det sosiale fellesskapet• Elevene er aktive i det å inkludere de andre elevene• Elevene har verktøy til å løse konflikter på en konstruktiv måte
Ansattperspektiv <i>De ansatte har et felles og inkluderende elevsyn som vises i det daglige arbeidet for og med elevene</i>	<ul style="list-style-type: none">• De ansatte jobber kontinuerlig for å skape og opprettholde gode relasjoner med alle elevene• De ansatte har et felles elevsyn og normalitetsbegrep• De ansatte hjelper alle barna slik at de kan lykkes i å delta på alle læringsarenaer, både i og utenfor klasserommet• De ansatte jobber med inkludering i det daglige arbeidet
Skole/hjem-perspektiv <i>Foresatte bidrar til et inkluderende miljø som fremmer sosial utvikling for elevene på skolen.</i>	<ul style="list-style-type: none">• Foresatte bidrar i å inkludere alle barn i fellesskapet• Foresatte får kjennskap til hvordan det jobbes med inkludering og klasse miljø i møter med skolen• Foresatte opplever at de ansatte ser "ungen min"• Foresatte opplever at barnet blir inkludert i fellesskapet
Organisasjonsperspektiv <i>Skolen jobber systematisk med å sikre at alle elever har et trygt og godt skolemiljø</i>	<ul style="list-style-type: none">• Skolen følger opp arbeidet med videreutvikling av relasjonskompetansen• Skolen har rutine på å bruke elev- og foreldrestemmen i arbeidet med elevenes tilhørighet og sosial mestring• Skolen har en felles arena for jevnlig refleksjon rundt inkludering av elevene• Skolen følger opp at felles elevsyn og normalitetsbegrep gjenspeiles i praksis inn mot elevene

V. Tegn på god praksis og praksis som kan bli bedre

Kvalitetsmål: Elevperspektiv

Elevene har et trygt og godt miljø på skolen som fremmer tilhørighet og sosial mestring

- Elevene har en god relasjon til de voksne slik at de kjenner at de blir sett, hørt og forstått
- Elevene opplever å være en del av det sosiale fellesskapet
- Elevene er aktive i det å inkludere de andre elevene
- Elevene har verktøy til å løse konflikter på en konstruktiv måte

God praksis:

Elevene uttaler at de har voksne de føler seg trygge på og kan ta kontakt med. Elevene opplever at de blir sett og at voksne ser om de ikke har det bra. De voksne hilser og sier hei når de møtes. Elevundersøkelsen bekrefter dette i høy grad. Flere voksne kan gi en klem, om du føler et behov for det. Samtidig forteller de minste elevene om at de ikke bare trenger å gå til sine kontaktlærere, men at alle voksne bryr seg. Elevene på mellom- og ungdomstrinn opplever at de voksne bryr seg og bruker tid på dem, men også at helsesykepleier, sosiallærer og nære venner kan være gode samtalepartner.

Elevene opplever at de i høy grad er en del av det sosiale fellesskapet og forteller at om de sitter alene er det ofte noen som inkluderer dem. Elevene vi pratet med beskriver at de har venner, og de tror samtidig at de aller fleste har en god venn eller flere venner. Samtidig observerer de også elever som går alene, men de tror det er selvvalgt. Det er bevissthet blant elevene rundt bruk av sosiale medier når det gjelder inkludering, selv om det noen ganger kan skje at noen blir utestengt fra gruppa.

Elevene uttaler selv at de er aktive i det å inkludere andre elever. De forteller at de bruker ulike metoder som å spørre om de vil leke, bli med hjem eller delta i en aktivitet. Foresatte bekrefter også at de bistår sine barn i å inkludere andre med hjem. Elevene reflekterer også over at de må selv ønske å bli inkludert for å bli inkludert. Både elever og lærere opplever uteskole og alternative dager som positive for deltakelse og inkludering.

Når elever er i konflikter, løser de dette med å ta kontakt med voksne. Noen elever gir uttrykk for å ha egne strategier, som for eksempel å si unnskyld eller gå i fra situasjonen. Elever som kommer inn som nøytral part og ordner opp i konflikter, får anerkjennelse.

Praksis som kan bli bedre:

Selv om elevundersøkelsen bekrefter gode relasjoner mellom elev og lærer, viser den også at noen elever opplever at de bare har en eller ingen lærere som bryr seg.

Mange elever opplever at de er inkludert i fellesskapet, men vi har observert at noen elever ikke alltid er inkludert i gruppearbeid. Dette stemmer med uttalelser både fra

elever og lærere. Elevene opplever at noen medelever er vanskelige å samarbeide med.

Kvalitetsmål: Ansatteperspektiv

De ansatte har et felles og inkluderende elevsyn som vises i det daglige arbeidet for og med elevene

- De ansatte jobber kontinuerlig for å skape og opprettholde gode relasjoner med alle elevene
- De ansatte har et felles elevsyn og normalitetsbegrep
- De ansatte hjelper alle barna slik at de kan lykkes i å delta på alle læringsarenaer, både i og utenfor klasserommet
- De ansatte jobber med inkludering i det daglige arbeidet

God praksis:

Det framkommer et mangfold av metoder som ansatte bruker for å skape og opprettholde gode relasjoner med alle elevene. Vi opplever under observasjon at elevene er trygge på sine lærere og assistenter og i intervjuer forteller elevene at de blir sett og er godt ivaretatt av dem.

Under intervju kommer det frem at ansatte ikke har jobbet systematisk for å ha et felles uttalt elevsyn, men de mener at deres elevsyn ikke er så ulikt fordi de jobber tett sammen i det daglige om elevene. Ansatte jobber aktivt for å utvide normalitetsbegrepet. Vi opplever også at ansatte hjelper elevene i å lykkes når de deltar i klasserommet; alle svar blir positivt mottatt, og lærer gir eventuelt veiledning for å komme frem til et mer «nøyaktig svar». Ståstedsanalysen bekrefter dette. Vi ser også under observasjon at det jobbes med inkludering i det daglige arbeidet. Elevene bekrefter og er positive til at lærerne tar ansvar for gruppeinndeling, læringspartner og elevatferd i forbindelse med inndeling i grupper.

Lærerne forteller om bruk av alternativ læringsarena, for eksempel uteskole og alternative dager som gode muligheter i å etablere gode relasjoner lærer-elev, elev-elev og teambuilding. Dette er også foresatte positivt innstilte til. Elever peker på at lærerne hjelper til i henhold til inkludering i friminuttet.

Ansatte er gode på inkludering i det daglige arbeidet. Dette bekreftes i samtale med elevene som mener at det er positivt at lærere tar grep og for eksempel tar ansvar for sammensetning av elevgrupper og læringspartnere. Lærere jobber med ulike metoder for å sikre inkludering. Blant annet brukes Olweus-programmet, Giraff-språket og læringspartnere. Lærere er spesielt bevisste på inkludering av elever med særskilte behov. For å sikre kommunikasjon med og inkludering av den enkelte, har lærere uformelle og formelle elevsamtaler.

Praksis som kan bli bedre:

Elevene uttrykker at det er forskjell på hvilke lærere de velger å snakke med. Noen elever sier de velger helsesykepleier eller sosiallærer fremfor lærer, særlig når de ønsker å snakke om noe privat.

Lærere på skolen har ikke arbeidet systematisk med å utvikle et felles elevsyn eller skape felles forståelse for normalitetsbegrepet og fagarbeidere som jobber tett på

elever med spesielle behov opplever at de aldri er inkludert i den type arbeid. Det fremkommer imidlertid at elevsynet er jobbet med på lærernivå og har blitt levert til prosjektleder for "inkludering på alvor". Dette er dokumentert i en plakat som skolen har. Selv om de fleste mener at de har et felles elevsyn så fremkommer det meninger om at de ikke er helt omforent.

Foresatte utfordrer skolen på å søke muligheter for mer faglig innhold i utedager.

Ståstedsanalyser fra 2018 og ledelsen sier at skolen gjennomfører planlagte elevsamtaler. Basert på intervjuer med lærere og elever ser det imidlertid ut til at elevsamtaler ikke gjennomføres på alle trinn hvert halvår.

De ansatte uttrykker at det er utfordrende å inkludere alle. Noen grupper faller utenfor. De peker på behov for kompetanseheving, lederstøtte og praktisk utprøving i klasserommet når det gjelder inkludering av minoritetsspråklige. Behovet for fortsatt utvikling av inkluderingsarbeidet støttes av ståstedsanalysen.

Fagarbeidere peker på behovet av kommunikasjonsarenaer med lærere og ledelse for å få til god inkludering i det daglige arbeidet.

Kvalitetsmål: Skole/hjem-perspektiv

Foresatte bidrar til et inkluderende miljø som fremmer sosial utvikling for elevene på skolen.

- Foresatte bidrar i å inkludere alle barn i fellesskapet
- Foresatte får kjennskap til hvordan det jobbes med inkludering og klasse miljø i møter med skolen
- Foresatte opplever at de ansatte ser "ungen min"
- Foresatte opplever at barnet blir inkludert i fellesskapet

God praksis:

Foresatte legger til rette for flere korte arrangementer for alle i klassen, både på skolen og på andre arenaer. Lærere bekrefter at foresatte tar ansvar for å inkludere elever gjennom å invitere dem hjem.

Foresatte har fått noe informasjon i forbindelse med "inkluderingsprosjektet". Foresatte skryter av at ansatte er kjappe med å svare på tekstmeldinger og følger opp med både positive og konstruktive tilbakemeldinger

Foresatte er veldig fornøyd med at ungene blir sett i hverdagen. De forteller om trygge voksne, som deres barn kan henvende seg til ved en eventuell utfordring. De forteller samtidig at også sjenerte elever blir sett og at de blir involvert positivt i klasse miljøet. Foresatte beskriver lærere som gir elevene positive opplevelser og selv tillit ved å stå framfor andre elever, med både faglige og sosiale fremlegg.

Lærerne sier at foresatte og lærere kommuniserer om strategier for inkludering, for eksempel hvordan man skal invitere på bursdag. Skolen har generelt et positivt bilde av foreldresamarbeid i henhold til inkludering.

Det fremkommer i samtaler med alle parter at det er et meget godt skole-hjemsamarbeid med felles ansvar for elevene.

Praksis som kan bli bedre:

Foresatte opplever at informasjon angående klassemiljø og hvordan det jobbes med inkludering, kommer sent ut til foresatte. Flere signaliserer at det er personavhengig hvor raskt foresatte blir inkludert i eventuelle problemer på trinnet. Foresatte ønsker å bli involvert tidligere for å kunne bidra positivt til et godt klassemiljø. Samtidig har foresatte utfordringer med å finne referat fra møter og lignende informasjon på en enkel måte. Mange ulike plattformer å forholde seg til gjør det vanskelig å vite hvor man kan finne den informasjonen de har behov for, til enhver tid.

Mange foresatte opplever at deres barn blir sett, men noen mener at dette er veldig personavhengig. De fleste foresatte synes at deres barn blir inkludert i fellesskapet, men noen er ikke like enige i det.

De foresatte er ganske entydige på at deres barn ikke har en god nok «verktøykasse» for å løse konflikter på en konstruktiv måte. Dette støttes av ståstedsanalysen og fremkommer også i intervju med lærere.

Kvalitetsmål: Organisasjonsperspektiv

Skolen jobber systematisk med å sikre at alle elever har et trygt og godt skolemiljø

- Skolen følger opp arbeidet med videreutvikling av relasjonskompetansen
- Skolen har rutine på å bruke elev- og foreldrestemmen i arbeidet med elevenes tilhørighet og sosial mestring
- Skolen har en felles arena for jevnlig refleksjon rundt inkludering av elevene
- Skolen følger opp at felles elevsyn og normalitetsbegrep gjenspeiles i praksis inn mot elevene

God praksis:

Lærere sier i intervju at de følger opp arbeidet med videreutvikling av relasjonskompetansen. Dette gjøres ved at de har samtaler om elevene på team- og trinnmøter. Lærerne forteller at de har avsatt et møte per uke i teamet til refleksjon rundt elevene.

Lærere sier de tar med seg elevstemmen fra uformelle samtaler med elevene, og vi hører at flere lærere og elever sier at det blir jobbet med dette i Olweus-tid. Elevene opplever at det jobbes med tilhørighet og sosial mestring. Foresatte sier at de er involverte i forskjellige aktiviteter som fremmer inkludering på trinn.

Skolen har et tett koblet system for jevnlig refleksjon rundt inkludering av elevene. Ledelsen er bevisst på å prøve å sikre kommunikasjon rundt inkludering i alle ledd. Noe av kommunikasjonen bygger på dokumentasjon/ referat. Det finnes et system der alle ansatte på skolen snakker sammen om utfordringer i henhold til utenforskap og inkludering. Lederteamet har møter flere ganger i uken for å behandle aktuelle saker. Det er en flat ledelsesstruktur som gjør at flere i ledelsen har myndighet til å håndtere saker sammen med øvrig personale. Hele personalet og elever på skolen

bekrefter at det prates om og jobbes med inkludering på skolen, selv om noe er vanskelig å få til i praksis.

Gjennom intervju med lærerne opplever vi at de fleste er enig i at de har et felles elevsyn. Skolen har imponerende god oppfølging mellom alle ledd når det gjelder spesialundervisning.

Praksis som kan bli bedre:

Lærerne får frem elevstemmen i form av uformelle samtaler, men vi opplever ikke at dette er satt i system. De eldste elevene sier at Olweus-timene utgår på ubestemt tid. Ledelsen peker også på at skolen kan bli bedre på å få frem elevstemmen i ulike sammenhenger. Ståstedsanalysen viser at ikke alle elever er med på å utforme klasseregler. Dette bekreftes av noen lærere i intervju. Elevene opplever at de er delaktige i utformingen av regler, men noen sier at de ikke revideres hvert år. Samtidig viser ståstedsanalysen at reglene er godt innarbeidet sammen med elevene og i intervjuer fremkommer det at elevene bekrefter dette.

Fagarbeidere som assisterer enkeltelever i eller utenfor klasserommet opplever mangel på systematisk bruk av utveksling av informasjon som er viktig for inkludering av barn med spesielle behov. De peker også på utfordringer rundt at de ikke er delaktig i skolens utviklingsarbeid.

Det er flere uklarheter rundt "inkluderingsprosjektet". Ut fra samtaler med lærere så fremkommer det at de knytter inkluderingsprosjektet mest til sosial inkludering, mens ledelsen ser på prosjektet som en faglig inkludering med målsetting om gjennom tilpasset opplæring skal få til bedre inkludering i hovedgruppa. Opplevelsen til lærerne er at det har vært noe manglende involvering i oppstart av "inkluderingsprosjektet". Ansatte og foreldre opplevde at dette arbeidet kom uten god nok informasjon i forkant. De eldste elevene har inntrykk av at dette er Ungdomsrådet og kommunen sitt prosjekt. Ledelsen sier det er knyttet opp mot og ledet med utgangspunkt i PPT og at det drives på kommunenivå. Skolen har prøvd å plukke det ned. Generelt sett er det et ønske at dette prosjektet blir knyttet sammen med andre utviklingsområder som de jobber med, slik at det blir en sammenheng. Det er enighet om hvilke elever og hvilke grupper på skolen som faller utenfor, og det pekes særlig på minoritetsspråklige jenter og noen utagerende elever. Skolen er nå i en fase der dette diskuteres, men det fremheves av både lærere og ledelse at det nå må iverksettes handling.

Uttalelser fra lærerne angående felles elevsyn og normalitetsbegrep antyder at det ikke har blitt jobbet med å avklare og skape en felles forståelse for disse begrepene. Dette kan tyde på at skolen ikke har jobbet systematisk nok med dette. Gjennom intervju/refleksjon rundt normalitetsbegrepet med lærerne opplever vi at de har forskjellige tolkninger av dette, og flere sier at dette er et begrep som brukes lite. Ledelsen bekrefter også at begrepet brukes lite. Selv om alle parter på skolen ønsker et utvidet normalitetsbegrep har det fremkommet noe informasjon som tyder på et behov for drøfting om hvilke konsekvenser dette får i praksis for inkludering både faglig og sosialt.

VI. Etterord

Forskning om ekstern skolevurdering konkluderer med at en slik vurdering kan ha stor betydning for utvikling av skolen. Åsly skole har valgt inkludering som sitt vurderingsområde i forbindelse med ekstern vurderingsuke. Dette har sammenheng med at kommunen, PPT og skolen deltar i det nasjonale prosjektet «Inkludering på alvor». I tiden etter ekstern skolevurdering vil Åsly skole få veiledning av dialogpartnere fra NTNU i det videre arbeidet med temaet. Dialogpartnerne kan være en av skolens utviklingspartnere i arbeidet. Skolen har gjennom sitt valg av utviklingsområde, forpliktet seg til å jobbe videre med temaet.

Med utgangspunkt i denne rapporten som beskriver tegn på god praksis og praksis som kan bli bedre, har vi utarbeidet noen forslag til refleksjonsspørsmål som kan hjelpe dere videre i utviklingsarbeidet.

Spørsmål til refleksjon, ettertanke

- Ekstern skolevurdering viser at skolen har kunnskap om hvilke elever og grupper som faller utenfor. Hvordan kan skolen legge til rette for videre arbeid med inkludering, slik at lærere opplever at de har kompetanse og ressurser for å få det til?
- Hvordan kan skolen skape en rød tråd i utviklingsarbeidet, slik at både pedagogisk personale og fagarbeidere føler seg inkludert?
- Det er uklart i hvilken grad trinnmøtene har kobling til utviklingsområdene på skolen. Kan det være hensiktsmessig å gi trinnmøtene en større rolle i forhold til dette?
- Noe kommunikasjon mellom ledelse og ansatte stopper opp på veien. Dette bekreftes også av ståstedsanalysen. Hvordan kan kommunikasjon i alle ledd sikres?
- Hvordan legge til rette slik at elevstemmen kommer frem i skolens utviklingsarbeid? Hvilken betydning har dette for arbeidet med tilhørighet og sosial mestring?

Videre arbeid etter ekstern skolevurdering

Etter at vurderingen er over og rapporten er ferdig, starter skolens utviklingsarbeid. Prosessen styres av skoleledelsen og følges opp av skoleeier.

Rektors ansvar:

- Skolevurdererne presenterer rapporten for personalet ved skolen. Oppvekstansvarlig, skoleeier, komiteleder, rådmann, elevråd og FAU er representert når rapporten legges fram.
- Rapporten sendes umiddelbart til skolefaglig ansvarlig.
- Rektor presenterer rapporten for politikerne i hovedutvalg for oppvekst med oppvekstansvarlig i kommunen til stede innen 1 måned.
- Rektor melder innen 1 uker tilbake til regionkonsulenten om erfaringer med ekstern skolevurdering.
- På bakgrunn av det som kommer fram i rapporten setter rektor opp en prioritert plan for forbedringstiltak. Rektor presenterer plan for forbedringstiltak på rektormøte og for skoleeier innen 2 måneder.
- Planen iverksettes på skolen innen 3 måneder.
- Innen 6 måneder foretas en skriftlig evaluering av tiltakene. Har arbeidet med rapporten ført til de endringer man ønsker?

I denne prosessen er det viktig at vi hører på flere stemmer, både skoleeier, ansatte ved skolen og ikke minst foreldre og elever.

Evalueringen sendes oppvekstansvarlig. Evalueringen presenteres umiddelbart for politikerne i hovedutvalg for oppvekst.

- Tilbakemelding på arbeidet med utfordringene i vurderingsrapporten skjer som del av tilstandsrapporten/årsmeldinga hvert år til skoleeier.

Skoleeiers / oppvekstansvarliges ansvar:

- Skoleeier/oppvekstansvarlig involveres i valg av tema for ekstern vurdering.
- Tema forankres i kommunens/skolens satsingsområder.
- Oppvekstansvarlige har veiledningsansvar/oppfølgingsansvar.
- Rapporten tas inn i lederavtalen med rektorene og brukes i utviklingssamtalene.
- Rapporten skal være et verktøy i en utviklingsplan på skole/kommunenivå.
- Rapporten skal inn i tilstandsrapporten eller som vedlegg til denne.
- Oppvekstansvarlig etterspør evalueringen etter 6 måneder.

Veien videre

Se arbeidet med rapporten i sammenheng med Fagfornyelsen og stortingsmelding "Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO". Bruk av refleksjonsspørsmål, jobbe med inkludering sammen i en kontinuerlig prosess. Støtte seg på kompetansen som dialogpartnerne har; ha en dialog rundt organisering av og innhold i dette arbeidet.

Vedlegg A.

Deltakere i ekstern vurdering

Interne:

Elever, foresatte og ansatte ved Åsly skole

Eksterne:

Eksterne vurderere: Mari Wahl Ottesen og Sissel Blix Aaknes
Dialogpartnere fra NTNU

Begrunnelse for valg av informanter

Når temaet inkludering skal vurderes er det viktig å få frem alle stemmene på skolen og hjemmet. Tre elever fra hvert klassetrinn deltok i samtaler med vurdererne i løpet av disse fire dagene. Videre fikk fagarbeidere og det pedagogiske personalet ved skolen tilbud om samtaler med vurdererne. Vi har også hatt samtaler med ledelsen. FAU ble invitert til en samtale slik at vi fikk hentet inn foreldrestemmen.

Vedlegg B. Tidsplan og aktiviteter

Tid	Mandag 2.12	Tirsdag 3.12	Onsdag 4.12	Torsdag 5.12
	08.20 Morgenmøte for alle ansatte m/vurdererne Alle møter i auditoriet	08.00 Samtale mellomtrinns lærere	08.00 Møte med rektor/ledelsen 10. Klasse er på yrkesmesse denne dagen	
08.55 (skolestart)	Omvisning på skolen Ledelsen tar vurdererne med på en "bli kjent" tur på skolen.	09.00 Vurdererne har møte med rektor	Observasjon mellomtrinn	Rapportskriving
Friminutt kl 09.55 - 10.10	Ca kl 10.00 Observasjon småtrinn Friminutt kl 09.55 - 10.10	Ca kl 09.30 Observasjon ungdomstrinn	Observasjon mellomtrinn	Rapportskriving
	Observasjon	Rapportskriving	Observasjon	Møte med rektor
11.00 - 12.00 Lunsj og langfri avvikles	Vurdererne Lunsj kl 11.00	Lunsj	Lunsj	Lunsj
12:00	Samtale småtrinn på møterom Skårungen	Samtale ungdomstrinn på møterom Skårungen	Samtaletid mellomtrinn på møterom Skårungen	Ferdigstille rapport
			Rapportskriving	
		Skoledagen slutter kl 13.35 for alle elevene		
	Samtale småtrinns lærere kl 14.00 – 15.00	Samtale u-trinns lærere kl 14.00. Eventuelt gjøre ferdig samtaler med småtrinns lærere eller mellomtrinns lærere. Lærerne disponible til kl 16.00	Møte med assistentene kl 14.50 på møterom Skårungen	Rapportfremlegg kl. 15.00 i auditoriet
	Småtrinnet slutter 13.35. Resten slutter kl 14.50		Rapportskriving	
18.00	Foreldremøte			

Vedlegg C. Metoder

Tema og tid til rådighet virker inn på valg av metode. I prosessen på denne skolen er følgende metoder benyttet:

Ståstedsanalyse og elevundersøkelsen

Skolen har i forkant gjennomført ståstedsanalyse og elevundersøkelsen (2018), og dette ligger til grunn for valg av tema.

Dokumentanalyse

I tillegg til ståstedsanalyse og elevundersøkelse har vi fått tilgang til relevante dokumenter for temaet som skolen har valgt.

Samtaleguider

For å fange lik tematikk, har vurdererne i forkant utarbeidet ulike samtaleguider til hjelp for samtaler med henholdsvis elevgrupper, foreldre og ulike grupper medarbeidere på skolen. Spørsmålene i disse samtaleguidene er alle hentet fra framtidsbildets tegn på god praksis.

Møte

Det er gjennomført daglige samtaler med rektor, møter med ansatte, utvalgte elever og foresatte. Vi hadde en egen samtale med ledergruppen.

Observasjon

Det er foretatt observasjon på trinnene i undervisningssituasjon.

LÆRINGSPARTNER	
Kriterier for å være en god læringspartner:	
	Ser på partner
	Lytter
	Snakker klart med min egen partner, med lav stemme
	Hjelpe
	Positiv
	Gjøre det som jeg får beskjed om

Vedlegg D. Tomme samtaleguider

Intervjuguide med elever

Spørsmål vi vil du skal tenke gjennom før samtale med eksterne vurderere	Egne notater
Hva er det beste med å være elev ved Åsly skole?	
Hva legger du i ordet inkludering?	
Har du en god relasjon til de voksne på skolen?	
Hva gjør du selv for å bli inkludert?	
Opplever du at de voksne bryr seg? Hvordan?	
Opplever du at de voksne lytter til og forstår deg?	
Har du noen å være sammen med hver dag?	
Er du aktiv på sosiale media? Evt hvilke? Opplever du noe som er ugreit på sosiale media?	
Er du flink til å inkludere alle i leik/aktivitet? Hvordan kan du gjøre det?	
Hvordan inviterer du med de som står utenfor?	
Hvordan løser du ulike konflikter?	
Kan du gi eksempler på andre måter å løse konflikter på?	
Snakker læreren med deg hver dag?	
Når og hvor blir du sett av lærer?	
Føler du at du kan prate med læreren om ting som er viktig for deg?	
Hvem går du til hvis noe ugreit skjer?	
Opplever du at andre elever blir behandlet urettferdig?	
Hvilke måter jobber dere med inkludering i timene?	
Hvordan legger foreldrene dine til rette for at du og andre skal være inkludert?	
Har dere et godt råd til rektor for at skolen skal bli enda bedre for dere?	

Intervjuguide for lærere

Spørsmål vi vil du skal tenke gjennom før samtale med eksterne vurderere	Egne notater
Hva er styrkene til Åsly skole?	
Hva legger du i begrepet inkludering?	
Hvordan jobber du med inkludering inn mot elevene? Hvordan får dere frem elevstemmen i dette arbeidet?	
Hvordan jobber du med relasjonsbygging opp mot den enkelte elev?	
Hvordan jobber du for å styrke det sosiale fellesskapet mellom elevene?	
Hvilke verktøy har elevene lært for å mestre sosial kompetanse og utfordringer?	
Har ansatte ved skolen et felles elevsyn? Hvordan er det jobbet med dette?	
Hva legger du i begrepet «romslig normalitetsbegrep»?	
Hvordan sikrer du at hver enkelt elev blir sett hver dag?	
Hva gjør du der du merker at relasjonen er vanskelig?	
Hvordan jobber du for å trygge elevene på ulike arenaer?	
Hvordan er foresatte informert og involvert i arbeidet med inkludering av alle elever?	
Hvordan jobber dere med å videreutvikle relasjonskompetansen inn mot hver enkelt elev og elev/elev?	
Har du noen gode råd til rektor i det videre arbeidet med inkludering?	

Foreldremøte:

Kafedialog (20+10 min)

- Hva er Åsly skole gode på?
- Hva kan Åsly skole bli bedre på?
- Hva kan dere som foreldre bli bedre på?
- Hva legger dere i begrepet tilhørighet og sosial mestring?
 - Gi eksempler på hvordan du som foresatt kan inkludere alle barn i fellesskapet
 - Gi eksempel på hvordan dere som foresatte får kjennskap til hvordan skolen jobber med inkludering og klassemiljø
 - Gi eksempler (uten å navngi elever og lærere) på hvordan du opplever at de ansatte ser ditt barn

Hjørneøvelser (3 –5 min)

1. På Åsly skole er elevens inkludering og klassemiljø et tema på utviklingssamtale
2. På Åsly skole viser lærerne interesse for ditt barn
3. På Åsly skole hjelper de voksne elevene til å lykkes på ulike læringsarena

Linjeøvelse (3-5 min)

- På Åsly skole får opplever foresatte at sitt barn er inkludert i fellesskapet
- Jeg opplever at elevene ved Åsly skole har trygge voksne de kan gå til
- Jeg opplever at elevene ved Åsly skole er utstyrt med en «verktøykasse», slik at de kan løse konflikter på en konstruktiv måte